

Budget och plan 2022-2024

Avfall

Innehåll

Budget 2022 och plan 2023 - 2024	3
Inledning	3
Nämndens ansvar och uppgifter	3
Nämndmål.....	3
Förändringar av nämndmål.....	4
Ekonomi	4
Investeringar	6
Risker.....	7
Omvärldsanalys.....	8

Budget 2022 och plan 2023 - 2024

Inledning

Avfallsverksamheten fortsätter att verka i en turbulent omvärld. Det råder stor osäkerhet i en rad frågor nationellt som påverkar Danderyds avfallsverksamhet. Tidningsinsamling, förpackningsinsamling och bygg- och rivningsavfall är exempel på områden där stora förändringar kommer att ske. Ett omtag på upphandling av insamlingsentreprenaden efter dom i förvaltningsrätten ökar utmaningen i budgetarbetet.

Arbetet med avfallsplanen påverkar budgetarbetet då fokus denna uppföljningsperiod är matavfallssortering. SÖRABs nya sorteringsanläggning ökar ytterligare fokuset på att öka graden av matavfallssortering i kommunen.

Sammanfattningsvis är det en spännande och utmanade budgetperiod avfallsverksamheten nu går in i.

Nämndens ansvar och uppgifter

Avfallsverksamheten ansvarar för att samla in kommunalt avfall från hushåll och verksamheter i kommunen samt informera om återvinning av avfall. En annan viktig uppgift är att verka för avfallsminimering genom att främja cirkulär ekonomi. Genom att kommunen är ansvarig för att samla in avfallet säkerställs att avfallet tas hand om på ett miljöriktigt sätt och inte riskerar att orsaka fara för hälsa eller miljö.

Avfallet samlas in av en upphandlad entreprenör och överlämnas till kommunens delägda avfallsbolag SÖRAB. Från SÖRAB går gemensamma transporter av mat- och restavfall för behandling. Matavfallet rötas så att biogas och biogödsel produceras medan restavfallet som kommunen samlar in energiåtervinns genom fjärrvärmeproduktion vid förbränning. SÖRAB har även ansvaret för återvinningscentralerna i ägarkommunerna och samtliga anläggningar är tillgängliga för Danderydsborna.

Avfallsverksamheten strävar hela tiden efter att underlätta för avfallsabonenterna att bidra till en bättre miljönytta. Detta görs genom att erbjuda ett brett utbud av tjänster som gör det möjligt att anpassa avfallshämtningen efter abonnentens egna behov och ambitionsnivå

Nämndmål

1. Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus

Nämndsmål

Nämnden har inget nämndmål inom strategiområdet

2. Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar

Nämndsmål

Nämnden har inget nämndmål inom strategiområdet

3. Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas

Nämndsmål

3.1 Danderyds kommun genomför en väl utförd och trafiksäker hämtning av avfall samt erbjuder ett tillfredställande avfallstjänsteutbud

4. Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt

Nämndsmål

Nämnden har inget nämndsmål inom strategiområdet

5. Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Nämndsmål

5.1 Andelen matavfall som utsorteras i Danderyds kommun skall öka

Förändringar av nämndsmål

Nämnden föreslår inga förändringar av nämndmålen inför verksamhetsåret 2022.

Ekonomi

Avfallsverksamhetens budget för nettokostnader (före avsättning till avfallsfonden) för 2022 uppgår till 0,7 mnkr. Enhetens budgeterade resultat minskar med 0,8 mnkr jämfört med budget 2021. De väsentliga förändringarna 2022 jämfört med 2021 är större volymer av avfall.

Avfallsverksamhetens driftbudget 2022 och plan 2023 - 2024

Avfallsverksamheten	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Nettokostnader (mnkr)	2,7	2,7	1,5	0,7	-0,1	-0,2
Förändring (mnkr)	0	0	0	0,8	0,8	0,1
Förändring (%)				53%	114%	100%

Avfallstaxan för 2022 föreslås ökas med fem procent. Det sker för att återställa den negativa balansen på avfallsfonden. Avfallstaxan för 2023 och 2024 beror till stor del på kostnadsnivån för upphandlingen av insamlingsentreprenör som förväntas vara klar under senare delen av 2021. Först därefter kan avfallsverksamheten föreslå en ny struktur för avfallstaxan. Målet är att budgeten är i balans dessa år

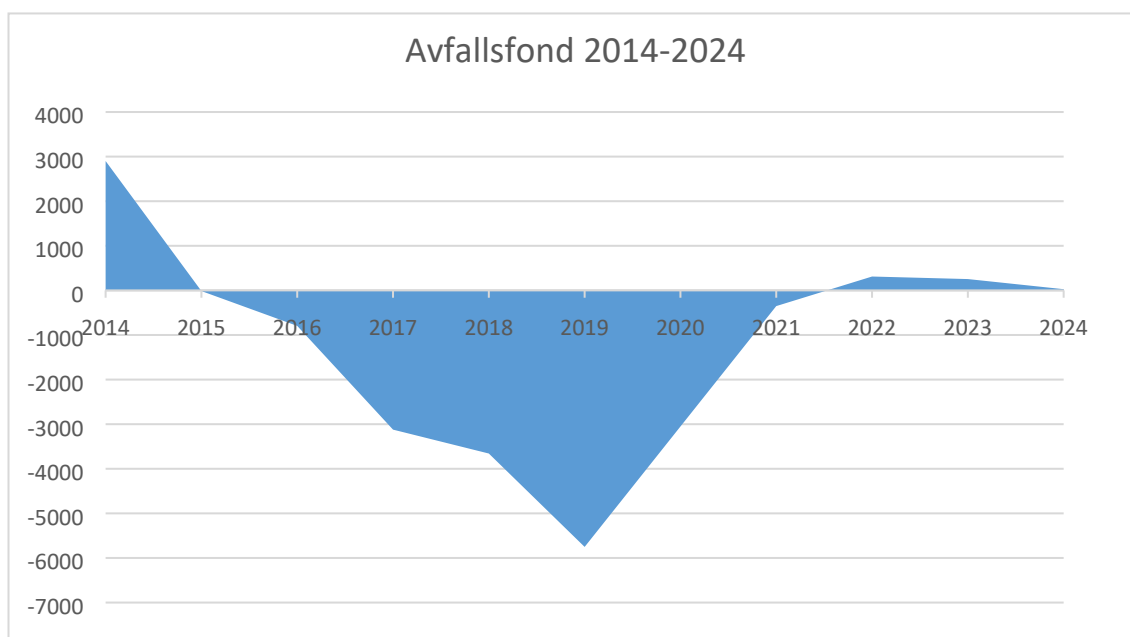
Avfallsverksamhetens Driftbudget (intäkter och kostnader) 2022 och plan 2023 - 2024

mnr	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter	32.0	35.6	37.3	39,6	37.7	37.7
Balansering eget kapital	-2.7	-2.7	-1.5	-0,7	0.1	0.2
Verksamhetens kostnader	-29.3	-32.9	-35.8	-38,9	-37.8	-37.9
Årets resultat	2.7	2.7	1.5	0.7	-0.1	-0.2

Kapitalkostnaderna för 2022 budgeteras till 0,6 jämfört med 0,5 mnr för budget 2021. Ökningen kan förklaras av ökade kostnader på grund av aktiverade investeringsprojekt.

Avfallsverksamheten i Danderyds kommun ska över åren ge ett nollresultat- Över- respektive underskott balanseras mot eget kapitalposten från Avfallsfonden. Avfallsfondens utgående balans var minus 3,1 mnr. Efter 2021 prognostiserade resultat på plus 2,7 mnr är den utgående balansen för 2021 - 0,4 mnr. Efter 2023 prognostiserade nära nollresultat kommer avfallsfonden att vara i balans.

Utgående balans Avfallsfonden 2014 - 2024

Intäkterna ökar då avfallsverksamheten föreslår en taxeökning på 5 procent. Avfallsverksamheten vill, så långt det är möjligt, hålla avgiftsnivåerna på en låg nivå och analyser av den ekonomiska utvecklingen ger vid handen att en 5-procentig ökning räcker för att uppnå den nivå i avfallsfonden som efterfrågas. Med denna budget blir avfallsfonden så gott som återställd 2021 och förväntas vara stabil under inför verksamhetsåret 2024. När kostnadsnivåerna blir kända i det nya avtalet som förväntas träda i kraft under slutet av 2021 kommer avfallsverksamheten presentera en ny avfallstaxa som harmoniserar med dessa.

En viktig parameter i avfallsbudgeten är att avfallsverksamheten förväntar sig ökade avfallsvolymer. Det är verksamheter som idag inte lämnar kommunalt avfall till kommunen som avfallsverksamheten räknar med att kunna samla in. Förutom den sedvanliga indexuppräknning på kostnadssidan budgeterar avfallsverksamheten med ökade kostnader för insamling av både restavfall, matavfall och trädgårdsavfall. Även kostnader för återvinningscentraler, både fasta och mobila förväntas öka. Danderyd är den kommun som är flitigast att använda den mobila återvinningsstationen och är känd för att det kommer allra

mest människor till den mobila återvinningsstationen i Danderyd. Det kräver också mer personal och transportkapacitet för att upplevelsen hos den som lämnar ska bli positiv. Kostnader för avfallsplanens genomförande om knappt 0,5 mnkr belastar 2022 avfallsverksamheten. Detta är kostnader som det inte är självklart att avfallsabonnenterna ska bära i framtiden. Många aktiviteter är av karaktären att de skulle skattefinansieras i framtiden. Det är därför fortfarande inte klarlagt vilken del av den kommunala ekonomin som ska bära avfallsplanekostnaderna 2023 och åren framåt.

För att möta alla de nya krav som avfallsverksamheten nu ställs inför kommer personalresurserna att behöva öka. Verksamheten planerar för en ytterligare tjänst inför budgetåret 2022. Att administrera avfallsplanen, hantera nya fraktioner i form av returpapper, bygg och rivningsavfall och sannolikt också förpackningsmaterial kräver utökade personella resurser. Danderyd har tidigare varit ledande i matavfallsinsamling bland SÖRAB-kommunerna men har tappat initiativ. Det krävs nu ökade resurser för att inte hamna ytterligare på efterkälken i regionen och kunna uppfylla de mål som kommunen har satt upp.

Under verksamhetsåret 2022 räknas även med en tillfällig merkostnad av entreprenörsavgifter på grund av insamlingsupphandlingen som överprövats och försenat processen. Detta är av karaktären engångskostnad och kommer inte att följa med 2023 och framåt.

Investeringar

Avfallsverksamhetens investeringar består av inköp av avfallskärl. Det är både utbyteskärl för äldre kärl som gått sönder och kärl till abonnenter som startar helt nya abonnemang. Volymen har de senaste åren legat på en relativt konstant nivå men i och med de nya tjänsterna som tillkommer de kommande åren förväntar sig avfallsverksamheten en liten förändring under perioden framöver.

Avfallsverksamhetens investeringsbudget 2022 och plan 2023 - 2024

Pågående projekt	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Prognos 2021	Beslutad totalbudget
Summa pågående projekt	0	0	0	0	0

Planerade projekt	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Prognos 2021	Beräknad totalbudget
Avfallskärl	0.7	0.7	0.7		2.1
Summa planerade projekt	0.7	0.7	0.7		2.1

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Prognos 2021	Beräknad totalbudget
Summa totalt investeringar	0.7	0.7	0.7		2.1

Risker

De kommande åren ser avfallsenheten flertalet risker som kan komma att påverka budgeten.

Då nuvarande avtal med entreprenören för insamling av kommunalt avfall avslutas 31 december 2021 så har en ny upphandling genomförts under 2020. Den upphandlingen har dock överprövats. Förvaltningsrätten har bifallit ansökan om överprövning och förordat att upphandlingen ska göras om. Tekniska kontoret har valt att inte överklaga domen utan göra om upphandlingen. Det medför att den nya entreprenaden, med planerad start 1 januari 2022, inte kan starta enligt plan. Vad nästa avtal ger för ekonomiska förutsättningar är därför fortfarande okänt vilket givetvis är en stor risk.

De nya lagförändringar som träder i kraft de närmaste åren kan också komma att påverka avfallsenhetens verksamhet och budget. Ett riksdagsbeslut finns att insamling samt behandling av returpapper ska ingå i det kommunala ansvaret från och med 2022. Prognosen från SÖRAB visar att det kan komma att vara en nollkostnad för Danderyds kommun. Även tjänster som hämtning av bygg- och rivningsavfall från privatpersoner kommer ingå i det kommunala avfallet från och med 2023. Hur dessa tjänster ska se ut, hur populära de blir och vad det kostar är osäkert i dagsläget. Utredningen om frival för verksamheter som har varit en aktiv fråga under 2021 kan också ge konsekvenser för avfallsverksamheten. Med frival menas att verksamheter kan välja vem de vill lämna kommunalt avfall till men att kommunerna är skyldiga att ta emot allt kommunalt avfall från verksamheterna om de så önskar. Detta är starkt kostnadsdrivande för avfallsverksamheten.

Det insamlade kommunala avfallet lämnas till det kommungemensamma bolaget SÖRAB. SÖRAB prognoserar att höja sin taxa under de närmaste tre åren för bland annat återvinningscentralerna och den mobil återvinningscentralen, vilket kommer påverka kommunens kostnader. Glädjande nyheter är att matavfallet prognoseras att även fortsättningsvis kosta 0 kr per ton i behandlingskostnad hos SÖRAB de kommande tre åren.

Sammanfattningsvis råder det en stor osäkerhet i avfallsfrågor. Det finns en uppenbar risk att avfallsverksamheten på något sätt påverkas av beslut som verksamheten inte har rådighet över. Det kan vara nya lagar eller prejudicerande domar. Om beslut fattas med kort varsel finns det stor risk att avfallsverksamheten inte har resurser och kapacitet för att hantera de stora effekter de kan innebära.

Omvärldsanalys

Nedanstående är hämtat ut Avfall Web vilket är branschorganisationen Avfall Sveriges statistikdatabas där avfallsverksamheten, tillsammans med mer eller mindre alla andra kommuner i Sverige, matar in statistik. Informationen kan sedan användas för att jämföra olika parametrar.

Parametrar	Danderyd		Lidingö		Täby	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Andel hushåll (villor, flerbostadshus och fritidshus) som sorterar matavfall (%)	67	69	51	56	53	58
Kostnad fördelad per nyttighet i kr/kvm ink. moms enligt "Nils Holgersson fastighet"	19,66	22	23	23	13,9	12,97
Nöjd avfallshantering	72	73	79	79	79	80
Antal återvinningsstationer med alla fraktioner	10	10	22	22	12	12
Andel farligt avfall i restavfall enligt plockanalys (%)	0,19	0,19	0,04	0,04	0,11	0,11
Andel elavfall i restavfall enligt plockanalys (%)	0,51	0,51	0,12	0,12	0,82	0,82
Andel förpackningar och returpapper i restavfall enligt plockanalys (%)	32	32	34	34	37	37
Mängd insamlat mat- och restavfall (kg/person)	175	174	196	196	205	200
Mängd insamlat avfall för rötning (kg/person)	32	42	23	49	29	33
Total mängd insamlat hushållsavfall (kg/person och år)	391	402	476	533	499	487

Avfallsverksamheten har tagit fram siffrorna för ett få antal parametrar för Danderyds kommun och jämfört dem med Täby och Lidingö. Av tabellen framgår det att andelen hushåll som sorterar matavfall ökat för samtliga kommuner, men att Danderyds kommun har en högre andel sorterare i jämfört de övriga två kommunerna. Detta kan beror på ett stort intresse från kommuninvånarna och även ett gediget kommunikationsarbete från kommunens avfallsverksamhet samt tydliga och bra mål för matavfallsinsamlingen. Danderyd ökar dock inte insamlad mängd matavfall per invånare i samma utsträckning som de flesta andra SÖRAB-kommuner gör.

Att bara jämföra antalet återvinningsstationer mellan kommunerna visar att Danderyds kommun har lägst antal stationer. Dock om det istället jämförs samma antal siffror delat med kommunernas invånarantal så visar det att Danderyds kommun har en högre tillgänglighet per invånare i jämförelse med Täby kommun då de är många fler invånare som ska dela på nästan samma mängd återvinningsstationer, det skiljer bara 2 st stationer mellan de båda kommunerna. En annan parameter som inte syns i tabeller är dock om kommunerna har så kallade mini-återvinningsstationer, i Danderyds kommun finns en sådan vilket inte fångas upp i statistiken. I och med att det sker förändringar i lagarna kring producentansvar så är det få kommuner som får fler återvinningsstationer, de flesta ligger på samma sedan 2019.

På grund av pandemin gjordes ingen plockanalys under 2020, vilket gäller för alla SÖRAB kommuner. Därför har samtliga kommuner lagt in föregående plockanalys siffror, därav är det ingen skillnad på exempelvis andelen farligt avfall i restavfallet från 2019 till 2020. Det har dock gjort en plockanalys under våren 2021 och resultatet från den levereras efter sommaren.

Kommun	NMI Renhållning och sophämtning
Sigtuna	65
Sollentuna	64
Täby	72
Nacka	66
Tyresö	67
Lomma	68
Waxholm	62
Järfälla	61
Ekerö	62
Värmdö	65
Nykvarn	63
Danderyd	67
Medel alla ovan kommuner	65
Betygsindex alla kommuner	66